

Øvelser og spørsmål til refleksjon

IVARETAGELSE AV HJELPEREN

ØVELSER TIL REFLEKSJON

I dette arbeidsheftet finner du øvelser og spørsmål til refleksjon rundt egen arbeids- hverdag. Målet er å tenke mer bevisst rundt temaer som vi kanskje ikke alltid har tid til å reflektere over i dagliglivet på jobb.

Heftet kan brukes for deg alene, eller som del av en gruppe der alle får samme spørsmål eller oppgaver.

Noen av oppgavene er hentet fra de følgende to bøkene, og oversatt til norsk av Marie Haavik, RVT Øst:

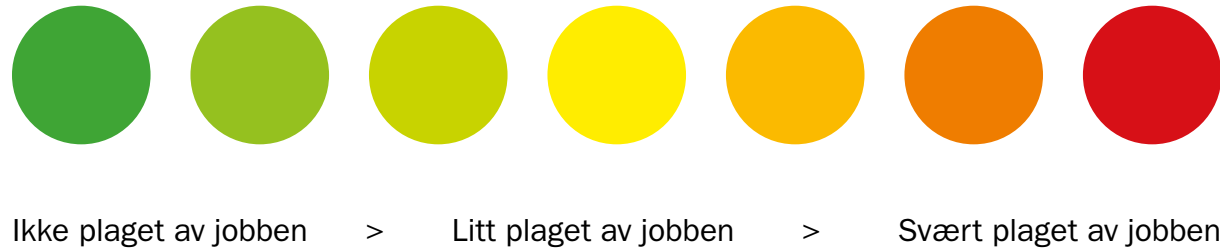
- Saakvitne & Pearlman (1996). *Transforming the Pain. A Workbook on Vicarious Traumatization*. New York: W.W.Norton & Company.
- Francoise Mathieu (2012). *The Compassion Fatigue Workbook*. Routledge: New York.

Til slutt i heftet er det en serie med «Brain breaks». Disse øvelsene kan brukes til mindfulness-øvelser, for å gi seg selv en god, kort pause, når du er stresset eller sliten.

GRØNT – GULT – RØDT

Se for deg denne skalaen. I hvilken fargesone er du?

Hva er de kroppslige signalene på at du er i gul eller rød sone?

Hvordan kan du undersøke hvilken sone du er i idag?

Etter Françoise Mathieu

FARESIGNALER

Hva er dine faresignaler og symptomer?

Hvilke av disse opplever du hjemme?

Hvilke av disse opplever du på jobb?

Hva kan du miste om du ikke tar signalene alvorlig?

Hva kan du få om du tar dem på alvor, og tar mer vare på deg selv?

Etter Françoise Mathieu

FORVENTNINGER TIL DEG SELV

Skriv ned timeplanen for uken på et ark, eller her i arbeidsheftet.
Hva sier timeplanen om dine egne forventninger?

Ut fra timeplanen: Forventer du av deg selv at du ikke trenger pauser,
at du ikke har noen egne behov, at du kan arbeide uten å bli sliten?

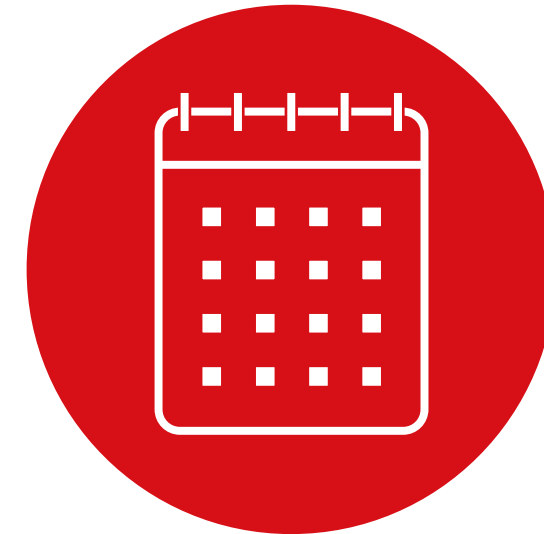
Reflekterer timeplanen at du er oppmerksom på tempo, og å ta vare på deg
selv?

Er timeplanen menneskelig – eller straffende?

Fra Pearlman og Saakvitne, 1996

FREMTIDIG TIMEPLAN

Sett deg ned med ukeplanen din (eller månedsplanen).

Sett inn tid til å **trene** (om det så bare er å gå en tur rundt huset).

Sett av tid til å **planlegge/forberede** (handling, lage noen middager som skal fryses, ringe legen, lage undervisningsmateriale, kjøpe gave til svigermor, sitte og se ut av vinduet og tenke).

Sett av tid til noe **gøy** (kino, shopping, mer trening, lakke neglene, gå på teknologimesse, se en ny film – hva som helst!).

Etter Françoise Mathieu

DRÅPEN SOM FÅR BEGERET TIL Å RENNE OVER

Hvor mye skal til for at du skal gjøre en endring i ditt liv? Holder det at du blir oppmerksom på at det er behov for en endring eller må det skje noe mer dramatisk?
(Eksempler: Egen eller andres sykdom, skilsmisse, tap av jobb etc.)

Etter Françoise Mathieu

REFLEKSJON RUNDT SEKUNDÆRVITALISERING

Sekundærvitalisering er de gangene du føler deg vitalisert som følge av et møte med en klient.

Hvor ofte rammes du av sekundærvitalisering på din jobb?

Hvordan hjelpe deg selv til å få flere slike opplevelser?

Hvordan tar du vare på dine opplevelser av sekundærvitalisering?

Hvordan kan du minnes disse opplevelsene?

HVILE

Hva er hvile for deg? (Sove? Lese en bok? Se på tv? etc.)

Skriv ned hvilke aktiviteter som er hvileaktiviteter for deg.

Hvor ofte gjør du disse i løpet av en typisk uke?

Hvor ofte skulle du ønske du gjorde dem i løpet av uken?

Etter Françoise Mathieu

BELØNNING

Hvorfor valgte du denne jobben?

Hvilke belønninger og gleder får du av den?

Hvordan har din jobb gjort en forskjell for andre?

Er det noe du ville gjort annerledes på jobben, om du skulle begynt om igjen?

Er dette den rette jobben for deg?

Etter Françoise Mathieu

OVERGANGSRITUALER

Hva gjør du for å markere overgangen fra jobb til privatliv?

Hva gjør du for å markere overgangen fra privatliv til jobb?

Hva kunne fungere som en overgangshandling for deg?

Etter Françoise Mathieu

SPØRSMÅL FOR Å VURDERE EVENTUELLE SLITASJEPUNKTER

1 – ARBEIDSSTEDET

Har du kontroll over timeplanen din?

Er du fornøyd med den?

Har du kontroll over hvor mange saker du har?

Har du et sunt arbeidsmiljø?

Liker du arbeidet ditt?

Er det balanse og variasjon i arbeidsdagen din?

Synes du at du får støtte i jobben på arbeidsplassen din?

Får du tilstrekkelig og god veiledning?

2 – KLIENTER

Synes du arbeidet med klienter er meningsfullt?

Føler du at du passer til denne typen arbeid?

Føler du deg godt nok opplært til å gjøre jobben din?

Har du klienter som du liker å arbeide med?

Får du se klientene dine få det bedre?

Etter Saakvitne og Pearlman/Françoise Mathieu

---

3 – HJELPEREN

Har du et godt sosialt liv?

Får du tid for deg selv?

Har du aktiviteter/hobbyer som ikke handler om jobb?

Har du noen gode mestringsstrategier?

Vet du hvordan din eller din families eventuelle traumehistorie kan påvirke både arbeidet ditt, og ditt eget velvære?

Etter Saakvitne og Pearlman/Françoise Mathieu

BRAIN BREAKS

FIRKANTPUST

Reis deg opp

_____

Pek rett frem med høyre pekefinger. Knekk i albueleddet

_____

Tegn en firkant i luften foran deg med fingeren mens du følger instruksjonene:

Pust inn på vei opp, hold og tell til fire

_____

Hold pusten mens du krysser over til venstre side, tell til fire

_____

Pust ut mens du tar fingeren ned på venstre side, tell til fire

_____

Hold pusten mens du tar fingeren tilbake til høyre side for å fullføre firkanten.

Tell til fire

_____

Fortsett i eget tempo

TEGN BOKSTAV – TELL TALL

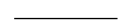

Pek med høyre pekefinger ut foran deg, bøyd albue

Tegn bokstaven A i luften foran deg mens du inni deg sier 1

Tegn bokstaven B i luften foran deg mens du inni deg sier tallet 2

Fortsett på alfabetet i eget tempo

FÅR DU TIL DETTE 1

Begynn med å rulle hodet med klokka

Start så å rulle tunga mot klokka
(Trøst: kun en av ti får til dette)

FÅR DU TIL DETTE 2

Beveg høyre håndledd i sirkler med klokka, mens du samtidig beveger
høyre fot i sirkler mot klokka

FÅR DU TIL DETTE 3

Reis deg opp

_____

Ta tak i hver øreflipp

_____

Ta så høyre albue ned mot venstre kne så de møtes

_____

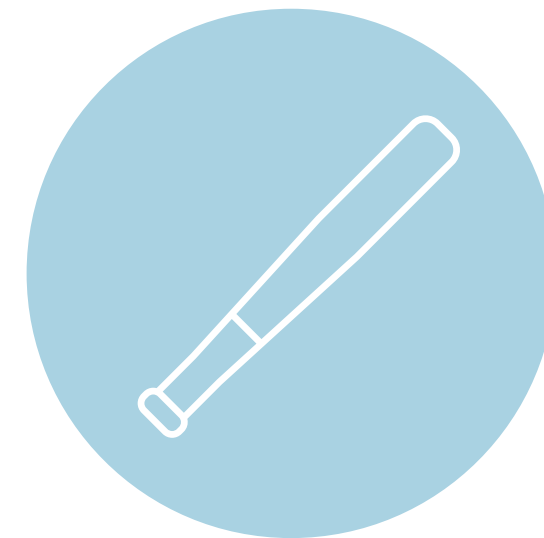
Så venstre albue mot høyre kne så de møtes

_____

Fortsett i eget tempo

BASEBALL-KASTEREN

Se for deg at du er en baseballspiller som skal kaste

_____

Samle hendene foran deg og klem på «ballen» mens du fokuserer på punktet du skal kaste til

_____

Ta kastearmen bakover samtidig som du setter det ene beinet bak

– Gjør deg klar til å kaste

_____

Kast!

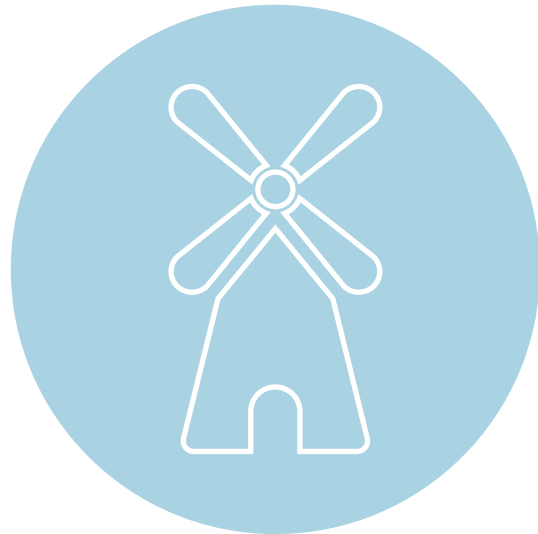
_____

Gjenta tre ganger

VINDMØLLE

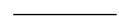

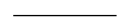
Stå med beina adskilt i ca hoftebredde

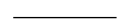
Strekk armene opp i været med håndflaten ut

Ta armene ned, høyre foran og venstre bak

Roter håndleddet samtidig fem ganger foran og bak

Gjenta øvelsen, men denne gang med høyre arm bak og venstre foran

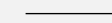
SAMURAISVERD

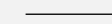
Stå med føttene i ca hoftebredde

Samle hendene over hodet som om du holder et sverd

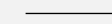
Fokuser på det du skal kutte (tre, smør, vann osv) og se på målet

Sett det ene beinet frem, sving sverdet og kutt

Hold posisjonen mens du teller til ti

Gjenta øvelsen, men sett da det andre beinet frem

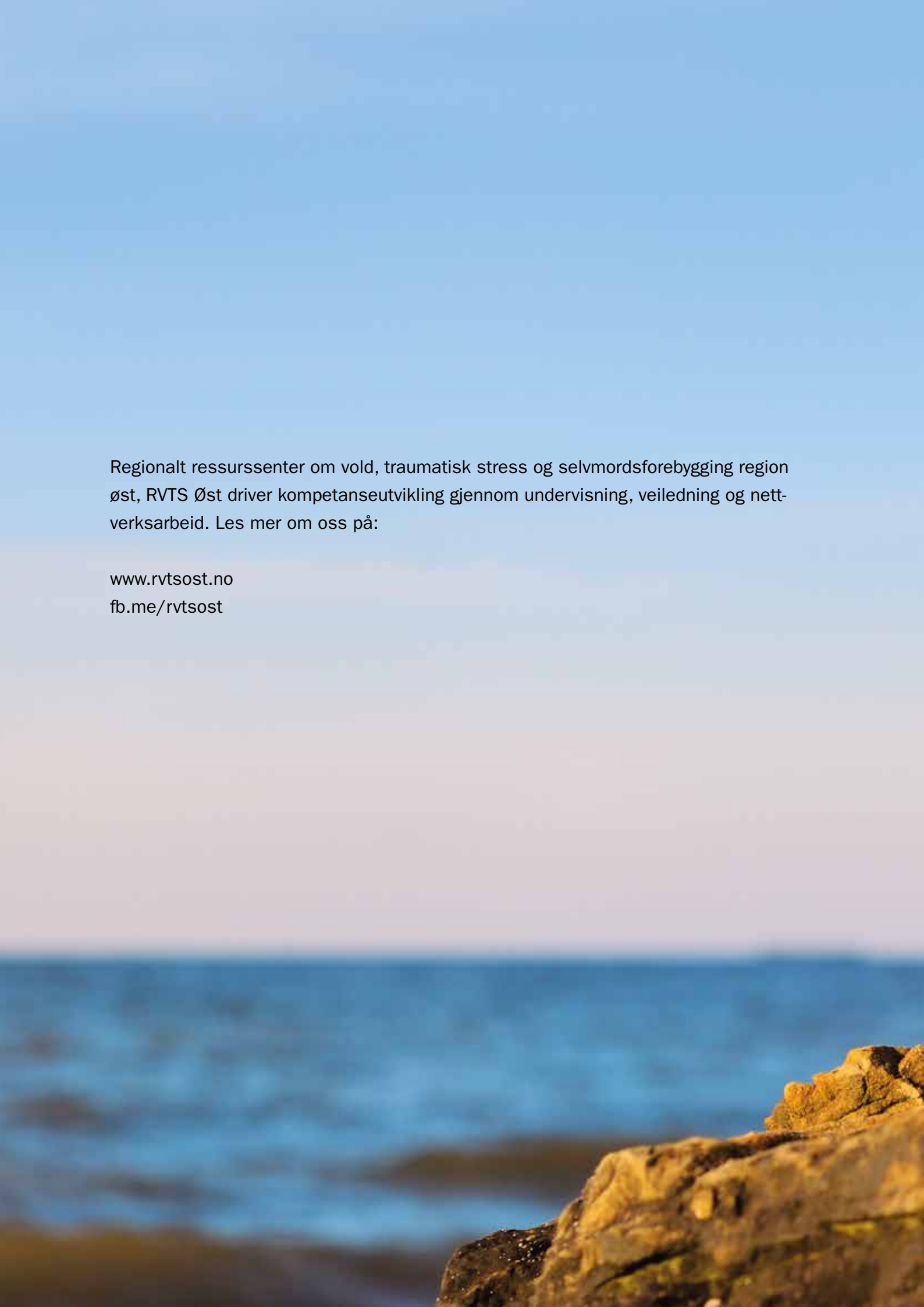

Variasjon: Kutte fort, hardt, sakte eller forsiktig

Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging region øst, RVTS Øst driver kompetanseutvikling gjennom undervisning, veiledning og nettverksarbeid. Les mer om oss på:

www.rvtsost.no

fb.me/rvtsost